

การบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

Performance Based Budgeting Administration of Schools Under Suphanburi Primary

Educational Service Area Office 2

อรสา ศรีบุญธรรม¹ ดร.มิตภาณี พุ่มกล่อม²

Orasa Sribuntham¹ Dr.Mitparnee Pumklom²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามประเภทการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และเจ้าหน้าที่งานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 256 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.67 – 1.00 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ และด้านการรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงาน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการบริหารสินทรัพย์ ด้านการจัดระบบการจัดหาพัสดุ ด้านการตรวจสอบภายใน และด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต
2. การเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามประเภทการทำงาน โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารสินทรัพย์ มีความแตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษา และเจ้าหน้าที่งานงบประมาณของสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติมากกว่าประสบการณ์การทำงานระหว่าง 5 – 10 ปี

คำสำคัญ: การบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน งบประมาณ

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Master of Education Program in Educational Administration Kanchanaburi Rajabhat University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

²Course teacher in Master of Education Program in Educational Administration Kanchanaburi Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: อรสา ศรีบุญธรรม, kruorasa39@gmail.com

รับเมื่อ 28 เมษายน 2568 แก้ไข 8 มิถุนายน 2568 ตอกรับ 10 มิถุนายน 2568

3. การเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

ABSTRACT

This research aimed to study and to compare the performance based budgeting administration of schools under Suphanburi Primary Educational Service Area Office 2 classified by work experience and school size. The sample used in this research consists of 256 people administrators and budget officers from schools under Suphanburi Primary Educational Service Area Office 2 by stratified random sampling according to school size. The research instrument was a 5-level scale questionnaire with content validity ranging from 0.67 to 1.00 and a reliability of 0.97. Statistical methods used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance, and pairwise comparison using Scheffé's method. The level of statistical significance was set at 0.05.

The findings were as follows:

1. The performance based budgeting administration of schools under Suphanburi Primary Educational Service Area Office 2 was found to be at a high level overall. When considered by specific aspects, the highest level of performance is found in financial management and budget control, and financial reporting and operational results. The aspects with high levels of implementation, in descending order of mean scores, were budget planning, asset management, procurement system organization, internal auditing, and product cost calculation.
2. The comparison of the performance based budgeting administration of schools under Suphanburi Primary Educational Service Area Office 2, classified by work experience in overall not different. However, when considering specific aspects, there are differences in asset management. School administrators and budgeting officers with more than 10 years of work experience perform better than those with 5–10 years of work experience.
3. The comparison of the performance based budgeting administration of schools under Suphanburi Primary Educational Service Area Office 2, classified by school size in overall and in each individual were not different.

Keywords: Performance based budgeting, Budget

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2564 ได้บัญญัติสาระสำคัญในหมวด 5 หน้าที่ของรัฐด้านการศึกษา โดยมาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี นับตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ ซึ่งไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยรัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย ซึ่งต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย อีกทั้งรัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ

ซึ่งรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2565, หน้า 36 - 38)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 2 มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีความรู้หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ ซึ่งการศึกษาสำหรับคนพิการนั้นให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม และคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น ประกอบกับ หมวด 8 มาตรา 60 ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ โดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยตามความเหมาะสมและความจำเป็น จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษแต่ละกลุ่ม โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา และความเป็นธรรม (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2562, หน้า 4, 17 - 18)

จากการจัดทำงบประมาณแผ่นดินที่ผ่านมาของประเทศไทย ได้จัดทำตามแนวทางระบบงบประมาณที่กำหนดไว้ย้อนไปเมื่อกว่า 40 ปีที่แล้ว ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 โดยได้มีการใช้ระบบงบประมาณแบบแสดงรายการ ซึ่งถือว่าเป็นระบบงบประมาณแบบแรกของไทย และได้มีการพัฒนาระบบงบประมาณเรื่อยมาจนกระทั่งประเทศไทยเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ในปี 2540 ทำให้การบริหารภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนได้รับผลกระทบในวงกว้าง รัฐบาลจึงต้องปรับแนวทางการบริหารประเทศให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องทางการเงินการคลังของประเทศ ซึ่งมีแนวคิดในการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม โดยเปลี่ยนแปลงการบริหารไปสู่รูปแบบการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่เน้นการทำงานโดยยึดถือผลผลิตและผลลัพธ์เป็นหลักมีการวัดผลลัพธ์และค่าใช้จ่ายอย่างเป็นรูปธรรม ให้ผู้ทำงานรับผิดชอบต่อผลงาน แทนการควบคุมปัจจัยนำเข้าอย่างละเอียด ซึ่งจะเปลี่ยนการทำงานของภาครัฐที่ต้องมีการกำหนดผลลัพธ์ คือ การทำงานเพื่อประชาชน มีการวัดผลอย่างเป็นรูปธรรม มีความโปร่งใส ตลอดจนวิธีการทำงานที่มีความรวดเร็ว และคล่องตัว เพื่อสนองความต้องการของประชาชนเป็นระบบที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง และรัฐบาลได้กำหนดให้มีแผนปฏิบัติการในรูปแบบของแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ โดยมีแผนการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณ การเงินและพัสดุ ซึ่งได้ปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณเป็นระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ซึ่งระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะให้ความสำคัญกับการกำหนดพันธกิจขององค์กร เป้าหมายและวัตถุประสงค์ กลยุทธ์ แผนงาน งาน/โครงการอย่างเป็นระบบ มีการติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อวัดผลสำเร็จของงาน เป็นระบบที่เชื่อมโยงการบริหารจัดการทรัพยากร การเงินและพัสดุที่สะท้อนให้เห็นถึงผลสำเร็จของงานหรือพันธกิจต่าง ๆ ขององค์กรหรือของรัฐภายใต้ระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, หน้า 1 - 5)

สำนักงานประมาณได้ดำเนินการปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณเป็นระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน เพื่อให้สามารถจัดสรรงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเป็นธรรมและมีความโปร่งใส โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการคำนวณต้นทุน ผลผลิต ด้านการจัดระบบการจัดหาพัสดุ ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ด้านการบริหารสินทรัพย์ และด้านการตรวจสอบภายใน ซึ่งให้ยึดหลักความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยมีวัตถุประสงค์ให้หน่วยงาน มีอิสระในการจัดการทรัพยากรได้อย่างคล่องตัวมากขึ้น ปัจจุบันสถานศึกษามีฐานะเป็นหน่วยงานประมาณและหน่วยบริหารการเงินของตนเอง แต่ยังมีสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาดูแล แม้ว่าจะมีฐานะนิติบุคคลตามกฎหมาย ส่งผลให้สถานศึกษายังขาดความเป็นอิสระในการบริหารงาน งบประมาณ ให้เป็นไปตามความต้องการอย่างแท้จริง ทั้งนี้ การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ได้กำหนดให้สถานศึกษาสามารถจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งการจัดหารายได้จากการ ให้บริการที่ต้องนำมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ที่ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน ประกาศ ของกระทรวงศึกษาธิการได้มอบอำนาจให้สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณภายใต้กรอบการ ดำเนินการที่กำหนดให้อย่างมีอิสระ รวดเร็ว มีความคล่องตัวมากขึ้น และมุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการด้าน งบประมาณให้กับสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สถานศึกษานิติบุคคลสามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมี ประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดภายใต้ระเบียบและกฎหมายรองรับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556, หน้า 57 – 58)

การบริหารงานงบประมาณเป็นภารกิจที่สำคัญในการสนับสนุนกิจการต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งเป็น การบริหารจัดการเกี่ยวกับงบประมาณและสินทรัพย์ รวมถึงการจัดหารายได้จากการบริการ เพื่อสนับสนุนให้การบริหาร จัดการศึกษาและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นไปตามแผนงานและแผนปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล โดยมีความพร้อมในการบริหารแบบมุ่งเน้นผลงาน อิสระ คล่องตัว ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อปฏิบัติ ประกาศหรือมติคณะรัฐมนตรีอย่างถูกต้องทุกประการ ภายใต้ความคุ้มค่า ประหยัด โปร่งใส ตรวจสอบได้ ตามหลักธรรมาภิบาลและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทางราชการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561, หน้า 41) การบริหารงาน งบประมาณให้สอดคล้องกับงานที่ได้รับและให้เกิดผลลัพธ์ที่ได้กำหนดไว้ตามแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนนั้น ผู้บริหารและผู้ที่ มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานงบประมาณ เช่น หัวหน้างานบริหารงานงบประมาณ เจ้าหน้าที่การเงิน เจ้าหน้าที่พัสดุ จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ มีความรอบคอบ ความละเอียดถี่ถ้วน และความซื่อสัตย์ ในการปฏิบัติงาน ด้านงบประมาณ อีกทั้งต้องปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงการคลัง ซึ่งการบริหารงานงบประมาณเป็นสิ่งที่สำคัญที่ต้อง ควรระวัง พิจารณาได้ตรงต่ออย่างรอบคอบ ตรวจสอบ ดำเนินการปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน เนื่องจากระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงานจะให้ความสำคัญกับผลงาน มีการปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างให้รัดกุมและโปร่งใส ปรับปรุงระบบ บัญชีและการเงินในการรับ-จ่าย ให้เชื่อมโยงกับการคำนวณความคุ้มค่าของงบประมาณที่ใช้เทียบกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เน้นการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน เพื่อความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการใช้จ่าย งบประมาณ กำหนดให้มีการบริหารสินทรัพย์ที่มีอยู่ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด (จริยัญญา จันทร์ชื่น, 2563, หน้า 5 – 6)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 มีพื้นที่รับผิดชอบ ควบคุม ดูแล ส่งเสริมและ สนับสนุนการจัดการศึกษา 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอสองพี่น้อง อำเภอยางชุมน้อย และอำเภอดอนเจดีย์ ซึ่งมีจำนวนสถานศึกษา ทั้งสิ้น 132 โรงเรียน แบ่งออกเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก 76 โรงเรียน สถานศึกษาขนาดกลาง 52 โรงเรียน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2, 2566, หน้า 6) สถานศึกษาทุกแห่งมีนโยบายการบริหารงานงบประมาณ ซึ่งถือเป็นภารกิจที่สำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สามารถปฏิบัติงาน

เพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และจากรายงานสรุปผลการตรวจสอบการควบคุมด้านการเงินการบัญชีของสถานศึกษาที่เป็นหน่วยรับตรวจ ประจำปีงบประมาณ 2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า การปฏิบัติงานการเงิน งานบัญชี และงานพัสดุของโรงเรียน ส่วนมากยังปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่กำหนด สาเหตุเกิดจากบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านการเงิน บัญชี และพัสดุ ยังมีประสบการณ์ที่ไม่เพียงพอ ไม่เข้าใจงานอย่างถ่องแท้ อีกทั้งเจ้าหน้าที่การเงินมีการงานสอนและงานอื่น ๆ รวมทั้งมีการปรับเปลี่ยน โยกย้ายเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบบ่อยครั้ง ทำให้การปฏิบัติงานขาดความต่อเนื่อง ประกอบกับการควบคุม กำกับ ติดตาม ไม่เป็นไปตามแผนงานจึงส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านงบประมาณของโรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2, 2565, หน้า 19)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง การบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา ให้เป็นระบบ โปร่งใส ถูกต้อง ตรวจสอบได้ นำข้อมูลไปใช้วางแผน ปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

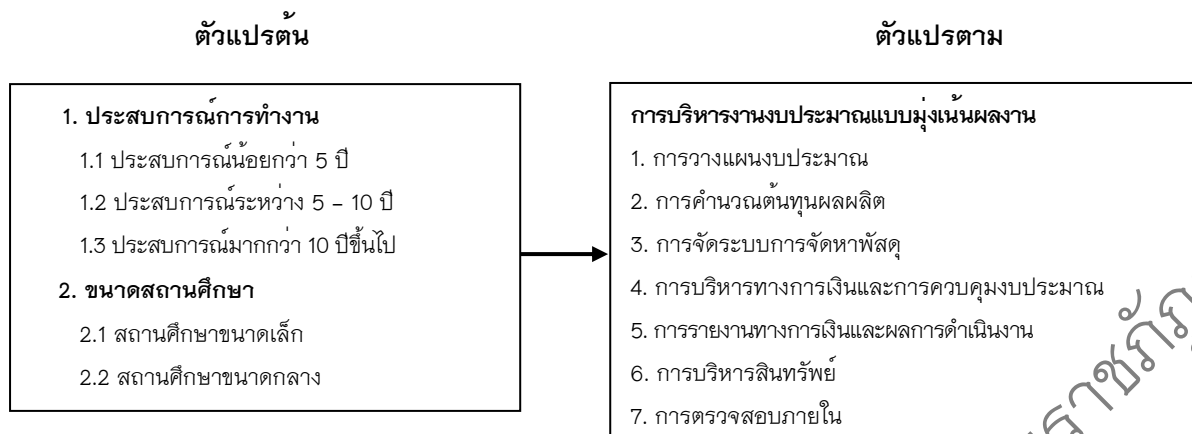
คำถามการวิจัย

1. การบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. การบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และเจ้าหน้าที่งานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 768 คน จากสถานศึกษาทั้งหมด 128 แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และเจ้าหน้าที่งานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 256 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607 – 610) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามขนาดสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) เกี่ยวกับสถานสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ เกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา จำนวน 35 ข้อ คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จำนวน 29 ข้อ และมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67 จำนวน 6 ข้อ และพบว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากงานบัณฑิตศึกษาสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ และประสานงานทางโทรศัพท์ในการติดตามเก็บแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาเพื่อแจกให้กับผู้บริหาร

สถานศึกษาและเจ้าหน้าที่งานงบประมาณของสถานศึกษา ในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 256 ชุด และได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 256 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ และด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน สำหรับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการบริหารสินทรัพย์ ด้านการจัดระบบการจัดหาพัสดุ ด้านการตรวจสอบภายใน และด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต

2. การเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารสินทรัพย์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้บริหารสถานศึกษา และเจ้าหน้าที่งานงบประมาณของสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติมากกว่าประสบการณ์การทำงาน 5 – 10 ปี

3. การเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ซึ่งมุ่งเน้นการทำงานที่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการวางแผนการใช้งบประมาณ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ และเกิดประโยชน์สูงสุด ควบคู่กับการกำกับ ควบคุม ติดตาม ตรวจสอบ และรายงานผลการใช้งบประมาณตามแผนที่กำหนดไว้ โดยยึดหลักความถูกต้องตามระเบียบ คล่องตัว โปร่งใส และตรวจสอบได้ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ได้ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดอบรมให้ความรู้ด้านการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและเจ้าหน้าที่งานงบประมาณของสถานศึกษา เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติ ด้านการบริหารงานงบประมาณให้ถูกต้องตามระเบียบ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา รวมถึงการให้คำปรึกษา คำแนะนำ และมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญลักษณ์ สมตะธนะ สุวิมล โพธิ์กลิ่น และสุปิยา ทาบทา (2565, หน้า 221 – 222) ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิรินรดา เกตุรักษ์ และอานวย ทองโปร่ง (2566, หน้า 159) ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามความคิดเห็นของผู้บริหารงานงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการบริหารงานงบประมาณที่เป็นไปตามกฎระเบียบ ที่ถูกต้องอย่างเคร่งครัด รวมถึงมีคำสั่งในการมอบหมายหน้าที่การปฏิบัติงานอย่างชัดเจน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้มีคู่มือแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาให้ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบงานได้ถือปฏิบัติอย่างชัดเจน ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและเจ้าหน้าที่งานงบประมาณจะต้องศึกษาคู่มือ แนวทางในการปฏิบัติงานดังกล่าว เพื่อที่จะได้ปฏิบัติตามแนวทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีตตสุภา สืบพิลา (2565, หน้า 156) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาณี ขอนกลิ่น และสาริศา เจนเขวา (2566, บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อพัฒนาระบบงบประมาณของสถานศึกษาในเครือข่ายการจัดการศึกษาแบบบูรณาการศึกษานิเทศก์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้จัดการอบรมให้ความรู้ด้านการบริหารงบประมาณ ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้เข้าใจกระบวนการทำงาน ขั้นตอนต่าง ๆ ให้ถูกต้องตาม กฎ ระเบียบ ข้อปฏิบัติของกระทรวงการคลัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ มาแต่ม (2561, หน้า 9) ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิรินรดา เกตุรักษ์ และอานวย ทองโปร่ง (2566) ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดทำระบบฐานข้อมูล เพื่อใช้ในการคำนวณต้นทุนผลผลิตอย่างถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์วงเงินที่ได้รับจัดสรรในโครงการ เพื่อบริหารงบประมาณให้ใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสมเกิดความคุ้มค่ามากที่สุด และควรแยกหน้าที่ของเจ้าหน้าที่งานงบประมาณให้ชัดเจน เพื่อย่อยต่อการกำกับติดตาม ประเมินผล รวมถึงการควบคุมงบประมาณให้ถูกต้อง ตรวจสอบได้ และเป็นปัจจุบัน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำกับ ติดตาม เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบให้จัดทำรายงานทางการเงินให้ทันตามระยะเวลาที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

2.2 ควรศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ:

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2561). *คู่มือการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รักษาการในตำแหน่ง*

ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. [ออนไลน์].

ค้นจาก <https://shorturl.asia/a51oK>

จารุวรรณ มาเต็ม. (2561). *การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่*

การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

จิรัญญา จันทรีชื่น. (2563). *การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนา*

คุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. การค้นคว้าอิสระ

กศ.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ธัญลักษณ์ สมคะณย์, สุวิมล โพธิ์กลิ่น, และสุปิยา ทาปทา. (2565). *สภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการบริหาร*

งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร

เขต 2. วารสาร (มจร) อุบลปริทรรศน์, 7(2).

ปรีดีตสุภา สืบพิลา. (2565). *ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์*

ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12.

Journal of roi kaensarn academi, 7(9).

วาณี ขอนกลิ่น และสาริศา เจนเขวา. (2566). *การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อพัฒนาระบบงบประมาณ*

ของสถานศึกษาในเครือข่ายการจัดการศึกษาแบบบูรณาการศึกษานิเทศก์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 14(2).

สิรินดา เกตุรักษ์ และอำนาจ ทองโปร่ง. (2566). *การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษาใน*

จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. EDUCATION JOURNAL, 6(3).

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. (2565). รายงานสรุปผลการตรวจสอบการควบคุมด้านการเงินการบัญชีของโรงเรียนที่เป็นหน่วยตรวจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2, [ออนไลน์]. ค้นจาก <http://www.sp2.go.th/new/>

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2566). เอกสารวิชาการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการธิการ. [ออนไลน์]. ค้นจาก <https://shorturl.asia/AkNbv>

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. (2565). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2564). กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พรินท์.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3), 607 – 610.